

ÁSKORANIR OG SÓKNARFÆRI

Í KENNSLU VIÐ HÍ

Steinunn Gestsdóttir, aðstoðarrektor kennslumála og stefnu við HÍ

Málþing á vegum Félags prófessora og Vísindafélags Íslands, 29. apríl 2025

Í dag

Kennsla á háskólastigi

- Valdar evrópskar áherslur
- Áherslur ríkisstjórnar Íslands
- Áherslur og mælikvarðar HÍ26
- Valin þróunarverkefni HÍ til að styrkja umgjörð kennslu
- Áskoranir og sóknarfæri HÍ í kennslu

Valin evrópsk áhersluatriði

Evrópusambandið

- Háskólasamstæður / sameiningar háskóla þvert á lönd
- Sí- og endurmenntun / örnám
- European degree

European University Association (EUA)

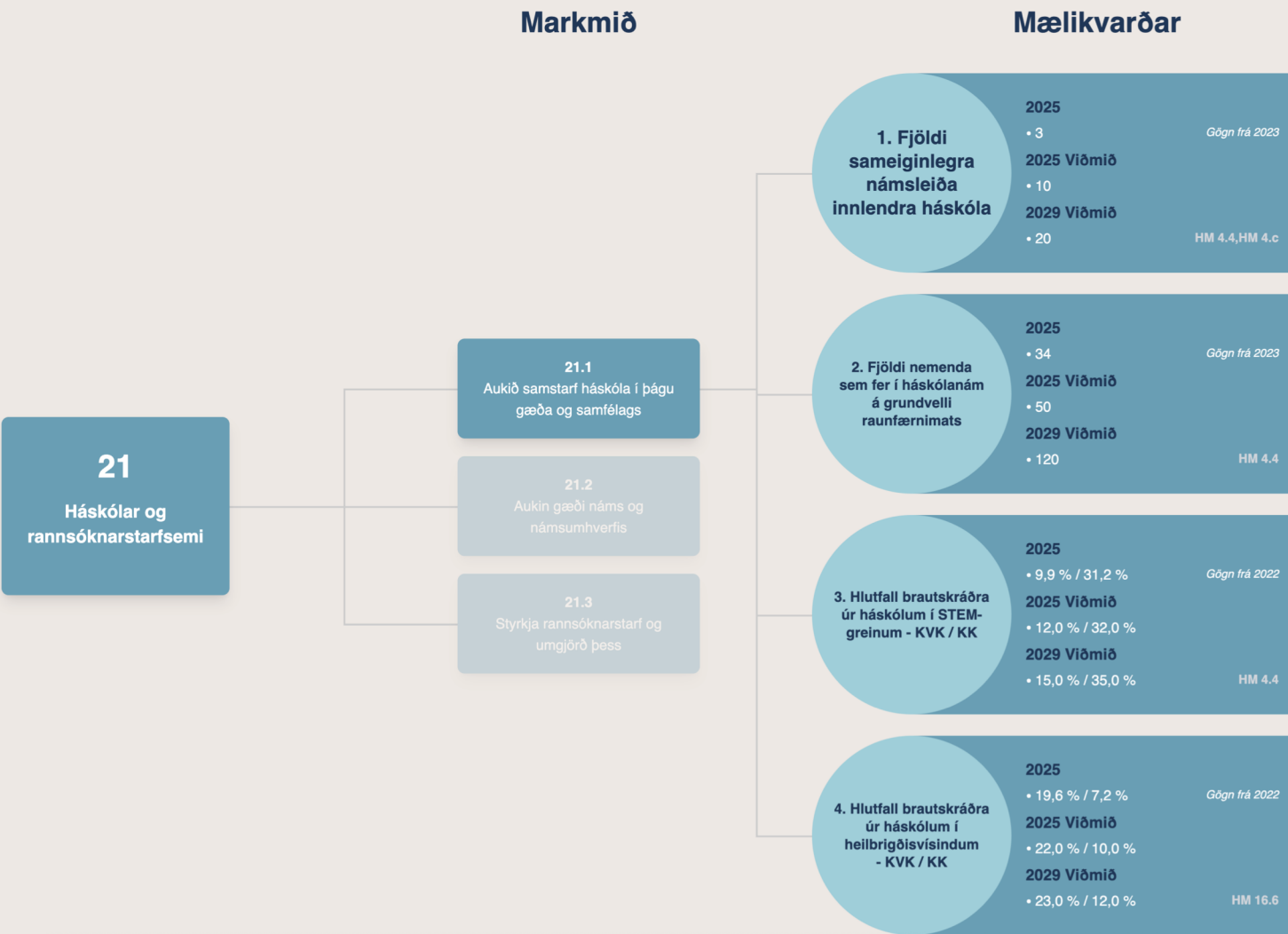
- Stöðug fjármögnun háskóla
- Aukið aðgengi að sí- og endurmenntun á háskólastigi
- Umgjörð sem styður við gæði náms og starfsþróun kennara
- Standa vörð um akademískt frelsi

Stjórnarsáttmáli

- Háskólar fá stuðning til að efla menntun, nýsköpun...
- ... og aðgengi um allt land, auk þess sem hugað verður sérstaklega að
- ... iðn- og verknámi, sí- og endurmenntun og raunfærnimati

Mælaborð háskólaráðuneytisins
fyrir háskólastarf á Islandi...

21
Háskólar og
rannsóknarstarfsemi

Markmið

21.1
Aukið samstarf háskóla í þágu
gæða og samfélags

21.2
Aukin gæði náms og
námsumhverfis

21.3
Styrkja rannsóknarstarf og
umgjörð þess

Mælikvarðar

5. Hlutfall akademiskra starfsmanna undir 40 ára (fastráðnir starfsmenn)

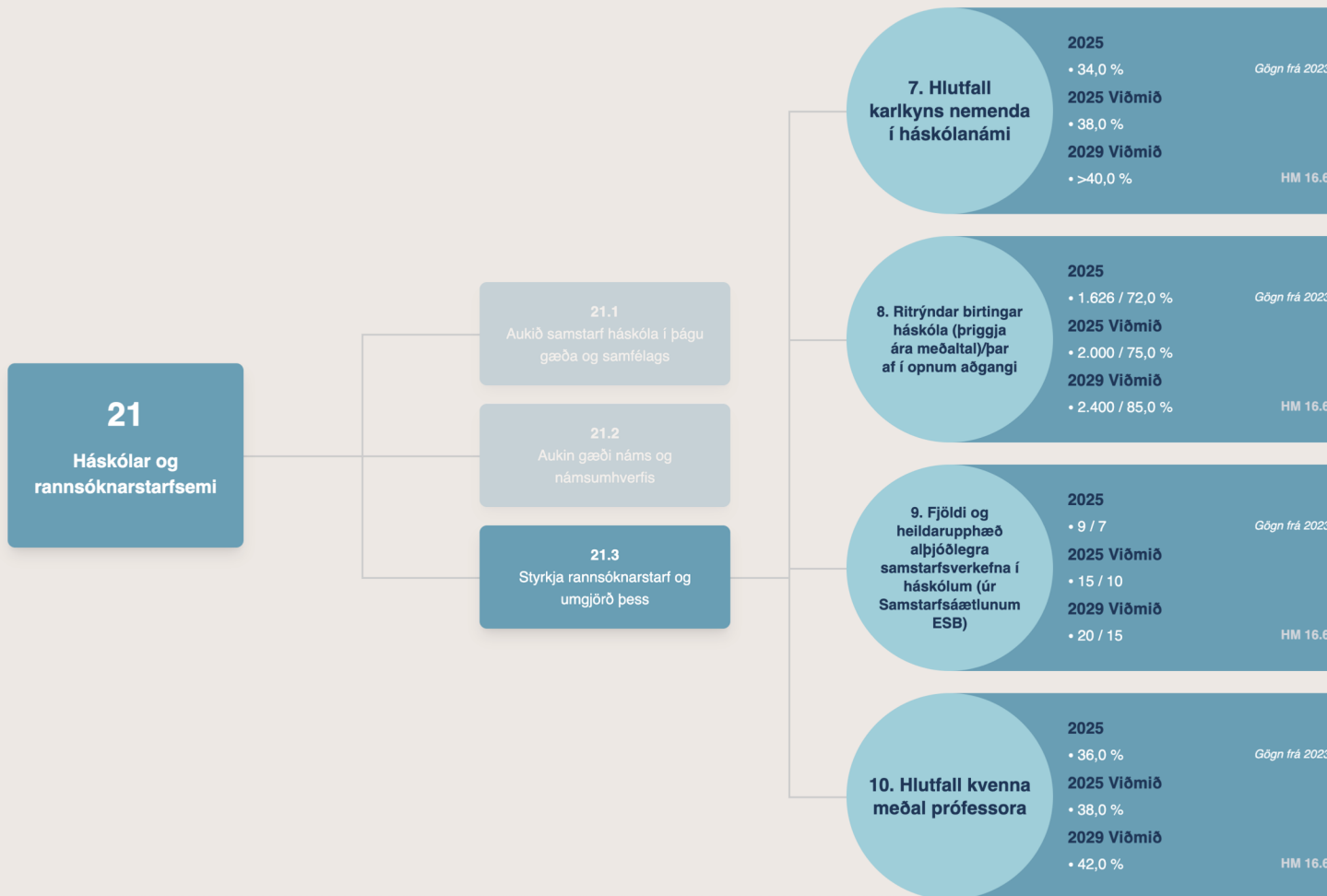
2025	• 17,0 %	Gögn frá 2023
2025 Viðmið	• 18,0 %	
2029 Viðmið	• 21,0 %	HM 16.6

6. Fjöldi íslenskra skiptinema erlendis og erlendra gráðunema við íslenska háskóla

2025	• 377 / 1.879	Gögn frá 2023
2025 Viðmið	• 430 / 2.000	
2029 Viðmið	• 480 / 2.300	HM 16.6

Markmið

Mælikvarðar

Reiknilíkan HVIN

Kennsla
60%

Loknar einingar
42%

Útskriftir
(grunn- og meistaranám)
18%

Rannsóknir
15%

Birtingatölfræði 8,25%

Útskriftir (Ph.D.) 2,25%

Erlendir styrkir 4,5%

Samfélagslegt
hlutverk
25%

Kennsluauki 5%

Rannsóknarauki 5%

Efningbyggða 3%

Innleiðing 6%

Sókn háskóla 6%

Áherslur HÍ26

Opinn og alþjóðlegur

ÞVERFAGLEGT STARF

Umgjörð starfsins styðji í hvívetna við **þverfaglegt samstarf í kennslu**, rannsóknum og öllu starfi skólans

ALÞJÓÐATENGSL

Sameiginlegum námsleiðum með erlendum háskólum verði fjölgað, tækifæri til **skiptináms** aukin og stutt við alþjóðlegt rannsóknasamstarf

NÝSKÖPUN OG FRAMFARIR

Umhverfi **nýsköpunar nemenda** og rannsakenda verði eflit í samstarfi við Vísindagarða, atvinnulíf og samfélag. Stuðlað verði að eflingu íslenskunnar í heimi breytinga

STARFSHÆFNI NEMENDA

Aðgengi að **símenntun** verði eflit og áhersla lögð á **hæfni nemenda** til að takast á við fjölbreytt störf og áskoranir í kvikum og tæknivæddum heimi

Sjálfbærni og

fjölbreytileiki

ÞEKKING Í ÞÁGU SJÁLFBÆRS SAMFÉLAGS

Háskólinn verði leiðandi á sviði **sjálfbærni í krafti kennslu**, rannsókna og þekkingarsköpunar

SJÁLFBÆR STARFSEMI

Skólinn verði í forystu í sjálfbærri starfsemi og setji sér mælanleg markmið á sviði kolefnishlutleysis á stefnumabilinu sem byggir á markmiðum Íslands í þeim málaflokki

FJÖLBREYTT

HÁSKÓLASAMFÉLAG

Háskólinn verði enn betri vinnustaður sem tryggir jafnrétti og fjölbreyttan bakgrunn nemenda og starfsfólks. Stutt verði sérstaklega við **nemendur af erlendum uppruna** og áhersla lögð á **fjölbreytileika nemendahópsins**

SAMSTARF VIÐ SAMFÉLAGIÐ

Kortlagning á hagsmunaaðilum og áætlun og aukinn stuðningur við miðlun og samstarf, með áherslu á milliliðalaust samtal rannsakenda og samfélags til að bregðast við falsfréttum, auka traust á vísindum og undirbyggja opinbera stefnumótun

Afl á grunni gæða

NOTENDAMIÐUÐ ÞJÓNUSTA

Notendamiðuð þjónusta sem byggir á þörfum nemenda, starfsfólks og stjórnenda verði í forgrunni í starfsemi skólans með stafrænni umbreytingu

GÆÐI NÁMS Í FYRIRRÚMI

Kennsluhættir og námsframboð

verði í sífelldri þróun og burðarstólpi í gæðastarfi skólans með **námsánægju** og **gæði** að leiðarljósi. Áhersla verði á þróun **stafrænna kennsluhátta**, **fjarnáms** og opinna netnámskeiða

VANDAÐ FRAMHALDSNÁM

Áhersla verði lögð á að styrkja **umgjörð og fjármögnun doktorsnáms** og að **námsframboð** á meistarastigi verði eflit

FRAMÚRSKARANDI VÍSINDI

Stuðningur við rannsakendur verði eflidur með bættu aðgengi að styrkjum og rannsóknarinnviðum, sem og opnum og betri aðgangi að rannsóknagögnum og niðurstöðum

Góður vinnustaður

MANNAUÐUR OG STARFSGLEÐI

Stuðlað verði að hvetjandi starfsumhverfi með **velliðan nemenda** og starfsfólks að leiðarljósi, sem laðar til sín metnaðarfullt fólk með fjölbreyttan bakgrunn. Stjórnun verði eflid með stuðningi, styrkari umgjörð, fræðslu og þjálfun

INNVIÐIR RANNSÓKNA OG KENNSLU

Rannsóknainnnviðir, aðstaða og húsnæði styðji við markmið um framþróun rannsókna og kennslu, svo og þverfræðilegt starf og gæði í starfsemi skólans

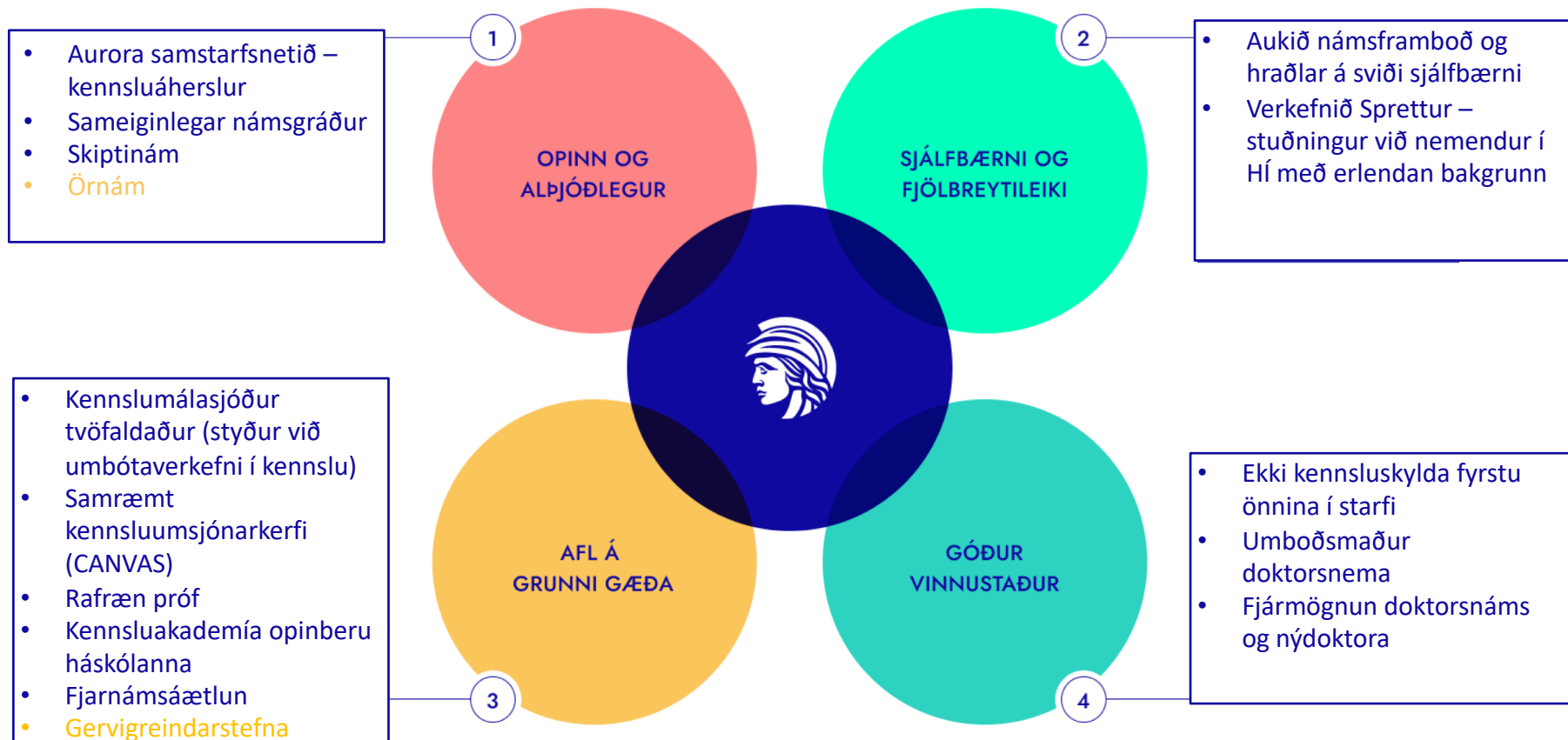
FARSÆLT HÁSKÓLASVÆÐI

Heildstæð sýn á skipulag háskólasvæðisins stuðli að jöfnu aðgengi og samheldnu þekkingarsamfélagi nemenda og starfsfólks af öllum fræðasviðum. Algild hönnun, vistvænar samgöngur og grænar tengingar verði í forgrunni

FJÁRMÁL OG REKSTUR

Fjármögnun, hagræði og skilvirkni í rekstri verði tryggð. Fjármögnun og launasetning endurspegli stefnu skólans

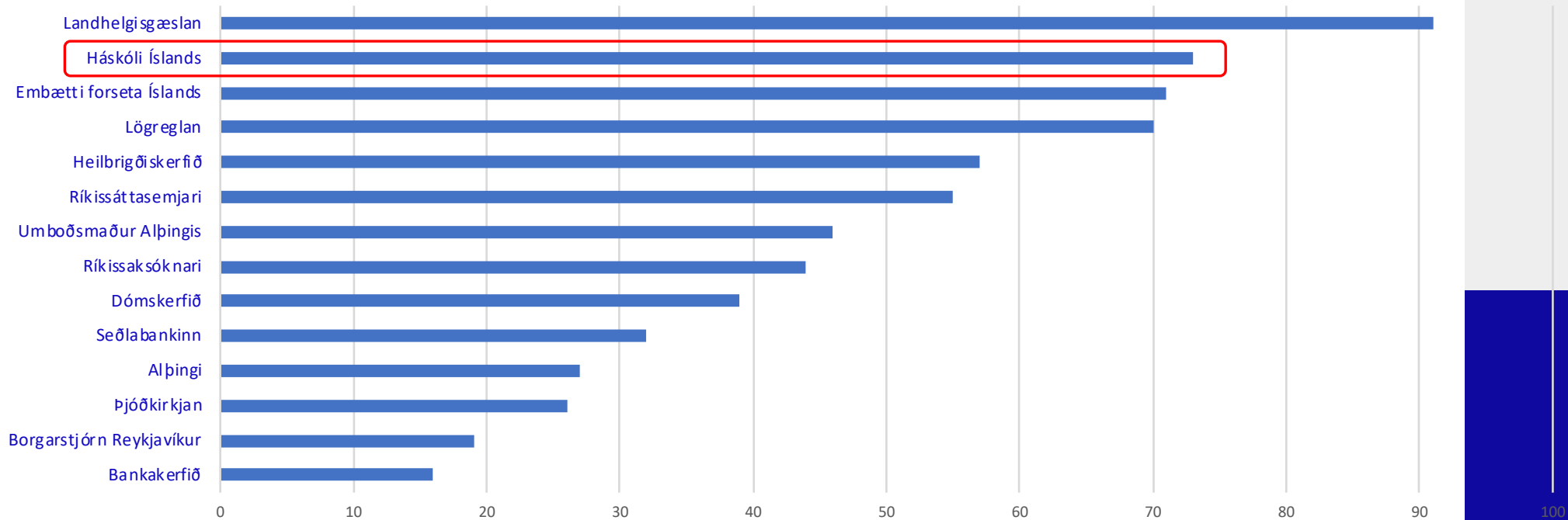
HÍ26 – valin umbótaverkefni á sviði kennslumála

Þróun mælikvarða

Mælikvarðar HÍ26	Staða fyrir HÍ í heild	Ár	Þróun síðustu ára
OPINN OG ALÞJÓÐLEGUR			
Ritryndar birtingar í erlendu samstarfi	75% birtinga eru í erlendu samstarfi skv. SciVal	2021	Jákvæð / Stöðug
Nemendur sem taka hluta náms við erlenda háskóla	115 nemendur skólaárið 2020-2021 (rífllega þriðjungur miðað við fyrir Covid)	2022	-
Einkaleyfi, nýtleypfi og sprotafyrirtæki	Á ári síðan 2017: Einkaleyfisumsóknir 0-3, nýtleypfissamningar 0-3, ný sprotafyrirtæki 0-3	2021	Svipuð virkni milli ára
Mat útskrifaðra nemenda á undirbúningi þeirra fyrir starf	73% útskrifaðra (2019) á vinnumarkaði eru í starfi þar sem krafist var háskólamenntunar	2021	Jákvæð / Stöðug
SÁLFBÆRNI OG FJÖLBREYTILEIKI			
Framlag kennslu og rannsókna til heimsmarkmiðna skv. alþjóðlegum mælikvörðum	THE Impact Rankings: 401-600	2022	Neikvæð
Kynjahlutfall meðal nemenda eftir deildum	68% nemenda eru konur	2020	Stöðug
AFL Á GRUNNI GÆÐA			
Námsánægja á öllum námsstigum	Grunnnemar: 81%, meistaranemar: 86%, doktorsnemar: 70%, útskrifaðir (2020): 84%	2022	Jákvæð / Breytileg e. námsstigum
Brautskráningarhlutfall	Grunnnemar: 53%, meistaranemar: 55%, doktorsnemar: 36% meðaltal	2021	Breytileg e. námsstigum
Traust almennings til Háskóla Íslands	77% landsmanna bera traust HÍ (3. sæti á eftir landhelgisgæslu og lögreglunni)	2022	Jákvæð
Einkunn Gæðaráðs íslenskra háskóla	TRAUST til að tryggja gæði námsgráða og námsumhverfis	2021	Jákvæð
Staða skólans á alþjóðlegum matslistum	THE World University Rankings: 501-600, Shanghai Ranking: 501-600	2023 / 2022	Neikvæð
GÓÐUR VINNUSTADUR			
Ánægja í starfi	78% starfsfólks er frekar eða mjög ánægt í starfi	2022	Jákvæð / Stöðug
Álag og streita í starfi	41% starfsfólks finnur fyrir streitu í starfi oftast eða alltaf (akademískir 44%, stjórnsýsla 35%)	2022	Neikvæð / Stöðug
Kynbundinn munur á launum og eftir starfsheitum	Jafnlaunavottun: -0,8% leiðréttur kynbundinn launamunur	2022	Jákvæð
Ánægja starfsfólks með stuðning við rannsóknir	57% hefur þörf fyrir meiri þjónustu (hlutfallið var 82% 2012 en 49% 2018)	2020	Neikvæð

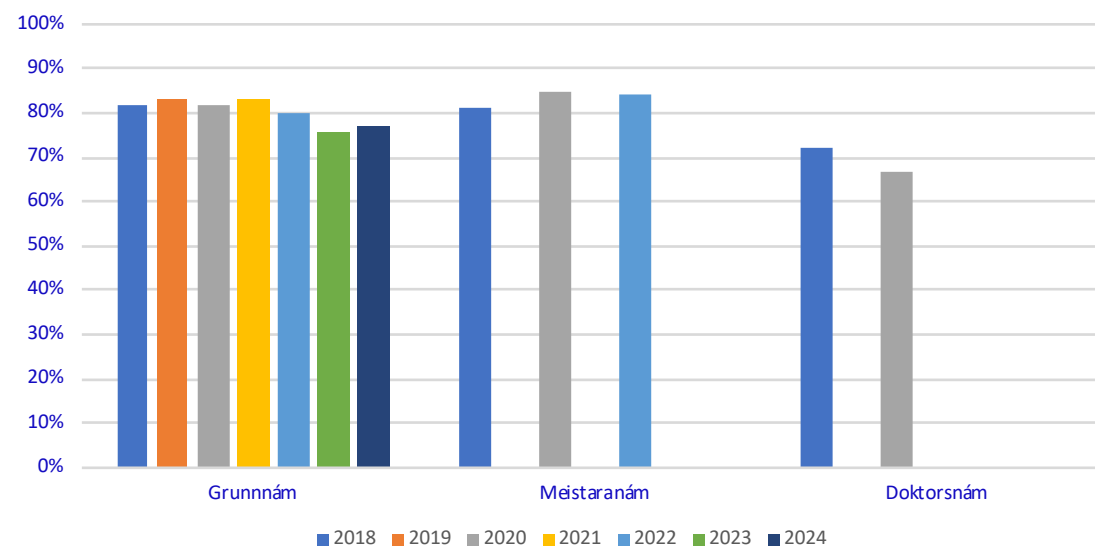
Traust almennings á HÍ - 2024

Gögn frá Gallup á Íslandi gallup.is

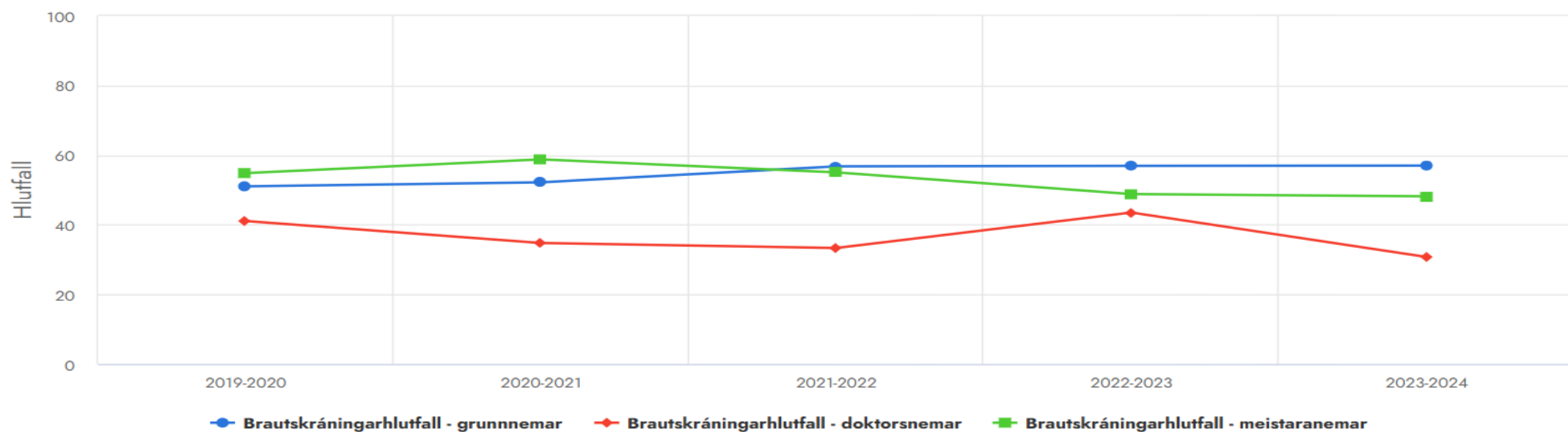

Námsánaegja á öllum námsstigum

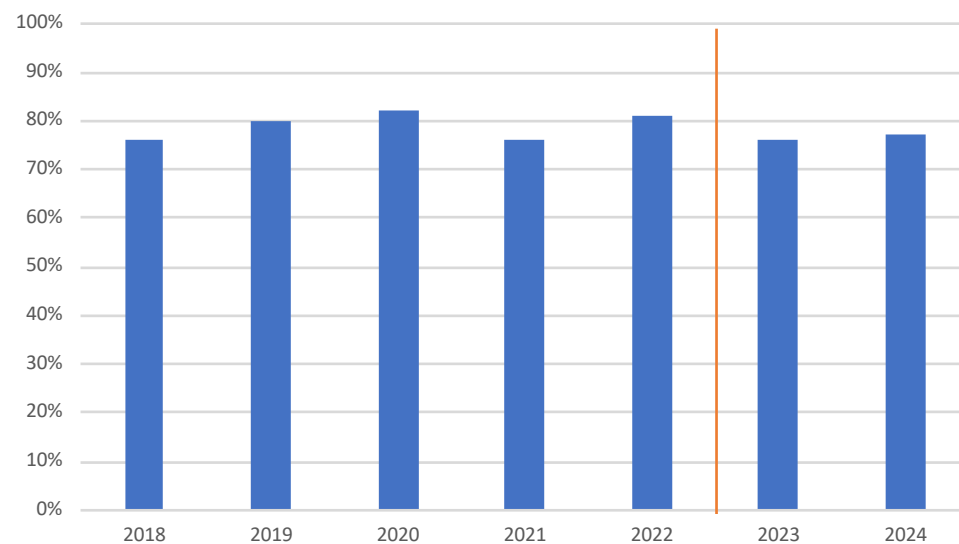

Brautskráningarhlutfall

Hlutfall þeirra sem útskrifast innan fjögurra ára frá fyrstu skráningu

Mat útskrifaðra nemenda á undirbúningi þeirra fyrir starf

2023 könnun: Skala fyrir svar möguleika breytt

Gervigreind

- Vinnuhópur skipaður af rektor skilar tillögum um skref til lengri og skemmri tíma í júní n.k.
- Augljós viðfangsefni:
 - Hvernig breytir gervigreind hvernig nemendur læra?
 - Áhrif á námsmat
 - Nýting við kennslu
 - Jafnt aðgengi nemenda

Örnám

- Stutt skipulagt nám sem veitir nemendum sértæka þekkingu eða hæfni
- Styttra en annað háskólanám og lýkur ekki með prófgráðu
- Örnám skal alltaf meta til ECTS-eininga
- 1-59 ECTS
- Algengt 3-15 ECTS

Örnám

Er flaggskip Evrópusambandsins í sí- og endurmenntun á háskólastigi

- Ætlað að mæta þörf fyrir nýja færni í ljósi nýrra áskorana eða tækifæra
- Eykur aðgengi að háskólanámi
- Örnám hjálpar háskólum að auka vægi sitt, tryggja gæði og auka sýnileika náms

Tækifæri til þróunar náms við Háskóla Íslands

- Viðvarandi undirfjármögnun ógnar fyrst og fremst þróun starfsins
- Stefna um gervigreind í námi og kennslu brýn
- Námsánægjukannanir – tækifæri nemenda að koma sínu mati á framfæri – þarf að taka alvarlega
- Námsánægja og kynjahlutföll koma vel út nema í stökum deildum og námsstigum – þar eru tækifæri til umbóta
- Sí- og endurmenntun þarf að efla, m.a. örnám
- Nýliðun í kennarahópnum er brýn, m.a. alþjóðlega
- Fjarnám, staðnám á landsbyggðinni og innlent samstarf í kennslu
- Þróa innihald námsins markvissar: er verið að mæta þörfum nemenda og samfélags?
- Alþjóðlegt samstarf í kennslu

